

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet:	Koliščarska doba na območju jugovzhodnih Alp
Course title:	The pile-dwelling period in the southeastern Alpine region

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Primerjalni študij idej in kultur, doktorski študij 3. stopnje	Tisočletja med Jadranom in Podonavjem	Brez letnika	/
Comparative studies of ideas and cultures, doctoral study 3 rd level	Millenia between the Adriatic and the Danube	Not specified	/

Vrsta predmeta / Course type: splošno izbirni / general elective

Univerzitetna koda predmeta / University course code: 15

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
60	30				90	6

Nosilec predmeta / Lecturer: Izr. prof. dr. Anton Velušček

Jeziki / Languages: Predavanja / Lectures: slovenščina, angleščina / Slovenian, English
 Vaje / Tutorial: /

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Priporočljivo je vsaj pasivno znanje nemškega, angleškega in italijanskega jezika.

Prerequisites:

At least a passive understanding of German, English, and Italian is recommended.

Vsebina:

Kandidatke in kandidati se bodo pri študiju seznanili s problematiko mlajše kamene in bakrene dobe v osrednji Sloveniji. Gre za območje, ki so ga prvi poljedelci in lončarji pa morda tudi iskalci bakrove rude poselili razmeroma pozno, šele v okvirno prvi polovici 5. tisočletja pr. n. š. Veliko sledi je tudi iz 4. in 3. tisočletja pr. n. š. Na podlagi raziskav koliščarskih naselbin na Ljubljanskem barju domnevamo, da poselitev ni bila kontinuirana in da je bila povezana z dogajanjem v širšem evropskem prostoru. Med študijem se bodo kandidatke in kandidati seznanili z nekaterimi vidiki poselitve osrednje Slovenije in sosednjih pokrajin. Poseben poudarek bo na predstavitvi gospodarskih aktivnosti in gospodarskih interesov mlajšekamenodobnega in bakrenodobnega človeka. Kandidatke in kandidati bodo vključeni v praktične projekte, kjer bodo sodelovali pri

Content (Syllabus outline):

Students become acquainted with the main topics of Neolithic and Eneolithic research in central Slovenia. The central part of Slovenia was settled relatively late in the first half of the fifth millennium BC by the first farmers, potters, and probably prospectors for copper minerals. The area was then occupied in the fourth and third millennia BC. It is assumed there was no continuity of settlement. The periods of occupation were highly dependent on climatic conditions and other events. This course acquaints students with some aspects of the colonization of Slovenia and neighbouring lands. Special attention is paid to research on economic opportunities and activities in Neolithic and Eneolithic society. Students are introduced to research work in practice. Work with archaeological artefacts (pottery, copper objects, etc.) is planned.
 1. The Neolithic and Eneolithic periods in central Slovenia:

študijski obdelavi materialnega gradiva.

1. Mlajša kamena in bakrena doba v osrednji Sloveniji:

- zgodovina raziskav;
- arheološki viri;
- poselitvena slika;
- kronološki sistemi;
- relativna kronologija;
- absolutna kronologija;
- primerjava s sosednjimi območji.

2. Gospodarske aktivnosti mlajšekamenodobnega ter bakrenodobnega človeka:

- zgodovina raziskav;
- arheološki viri;
- arheologija mokrih tal.

- History of research
- Archaeological sources
- Settlement pattern
- Chronometry
- Relative chronology
- Absolute chronology
- Comparative studies

2. Economic activities in the Neolithic and Eneolithic periods:

- History of research
- Archaeological sources
- Wetland archaeology

Temeljna literatura in viri / Readings:

- Velušček, A. 2017. Kronološki odnos med lasinjsko kulturo in kulturo keramike z brazdastim vrezom v severovzhodni Sloveniji. *Arheološki vestnik* 68: 9-84.
- Bernardini, F., A. De Min, D. Lenaz, Z. Kasztovszky, P. Turk, A. Velušček, C. Tuniz in E. Montagnari Kokelj 2014. Petrographic and geochemical comparison between the Copper Age "Ljubljana type" axes and similar lithotypes from Eisenkappler Diabaszug complex (southern Austria). *Journal of archaeological science* 41: 511-522.
- Turk, M., Velušček, A., P. Pavlin, S. Tecco Hvala, L. Grahek, J. Horvat, M. Šašel Kos, Z. Modrijan in A. Pleterški 2020. The history of Slovenia: archaeological evidence from prehistory to the Slavs. V: *The geography of Slovenia: small but diverse*. Springer Nature -World regional geography book series: 127-141. Cham.
- Velušček, A. 2014. Absolutna kronologija slovenskega neo- in eneolitika: prispevek za razpravo. V: *Absolutno datiranje bronaste in železne dobe na Slovenskem*. Katalogi in monografije 40: 629-644.
- Toškan, B., K. F. Achino in A. Velušček ur. 2020. Depicting the past of Balkan and Apennine peninsulas between Neolithic and Bronze Age: artefacts and ecofacts as means of functional differentiation and social stratification. *Quaternary international* 539.
- Čufar, K., Tegel, W., Merela, M., Kromer, B., Velušček, A. 2015. Eneolithic pile dwellings south of the Alps precisely dated with tree-ring chronologies from the north. *Dendrochronologia* 35/1, str. 91-98.
- Gaspari, A. ur. 2006. Zalog pri Verdu, tabor kamenodobnih lovcev na zahodnem robu Ljubljanskega barja. Ljubljana: Založba ZRC.
- Velušček, A. ur. 2006. Resnikov prekop, najstarejša koliščarska naselbina na Ljubljanskem barju. Ljubljana: Založba ZRC.
- Menotti, F. ur. 2004. Living on the lake in prehistoric Europe: 150 years of lake-dwelling research. London, New York.
- Velušček, A. ur. 2004. Hočevarica – eneolitsko kolišče na Ljubljanskem barju. Ljubljana: Založba ZRC.
- Velušček, A. 2004. Past and present lake-dwelling studies in Slovenia: Ljubljansko barje (the Ljubljana Marsh). V: Menotti, F. ur. Living on the lake in prehistoric Europe: 150 years of lake-

dwelling research. London, New York: 69-82.

- Čufar, K. in A. Velušček 2002. Dendrokronološke raziskave kolišč na Ljubljanskem barju – stanje 2001. Arheološki vestnik 53, 59-67.
- Velušček, A. 1999. Neolithic and Eneolithic Investigations in Slovenia. Arheološki vestnik 50, 59-79.
- Korošec, P. in J. Korošec 1969. Najdbe s koliščarskih naselbin pri Igu na Ljubljanskem barju. Arheološki katalogi Slovenije 3. Ljubljana.
- Velušček, A. 2013. Datiranje arheološkega najdišča Maharski prekop na Ljubljanskem barju = Dating of the archaeological site Maharski prekop at the Ljubljansko barje. Arheološki vestnik 64, str. 367-396.

Cilji in kompetence:

V 5. tisočletju pr. n. š. mlajšekamenodobni človek poseli jezerska obrežja v osrčju Evrope. Ob jezerih postavlja naselbine iz kolib na kolih, ki jih imenujemo kolišča. Na Ljubljanskem barju so takšno naselbino postavili tudi eni izmed prvih lončarjev, poljedelcev, živinorejcev, ki so prišli na območje osrednje Slovenije v prvi polovici 5. tisočletja pr. n. š. Kolišča so na Ljubljanskem barju s prekinitvami obstajala do prve polovice 2. tisočletja pr. n. š.

Namen predavanj in študijskega dela je omogočiti kandidatkam in kandidatom poglobljen vpogled v problematiko koliščarske dobe na območju jugovzhodnih Alp s poudarkom na raziskovanju mlajše kamene in bakrene dobe v osrednji Sloveniji.

Objectives and competences:

During the fifth millennium BC, Neolithic people settled lakeshores in central Europe by creating a special type of a settlement known as pile dwellings. The first pile dwellers appeared in the Ljubljansko barje (Ger. das Laibacher Moor) in the second quarter of the fifth millennium BC. They introduced pottery, agriculture, and animal husbandry. The last documented pile dwelling in the area is dated to the first half of the second millennium BC. The basic aim of this course is to ensure the highest quality learning at the graduate level. Special attention is paid to research on the Neolithic and Eneolithic periods in Slovenia.

Predvideni študijski rezultati:

Znanstveni članek.

Intended learning outcomes:

Scientific article.

Metode poučevanja in učenja:

Oblike dela:

- Frontalna oblika poučevanja
- Delo v manjših skupinah oz. v dvojicah
- Samostojno delo študentov
- e-izobraževanje

Metode (načini) dela:

- Razlaga
- Razgovor/ diskusija/debata
- Delo z besedilom
- Proučevanje primera
- Igra vlog
- Druge vrste nastopov študentov
- Reševanje nalog
- "Terenske vaje" (npr. obiski podjetij)
- Vključevanje gostov iz prakse

Learning and teaching methods:

Types of learning/teaching:

- Frontal teaching
- Work in smaller groups or pair work
- Independent students work
- e-learning

Teaching methods:

- Explanation
- Conversation/discussion/debate
- Work with texts
- Case studies
- Roleplay
- Different presentation
- Solving exercises
- Field work (e.g. company visits)
- Inviting guests from companies

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	Assessment:
Krajši pisni izdelki		Short written assignments
Daljši pisni izdelki	70	Long written assignments
Javni nastop ali predstavitev	20	Presentations
Končno ocenjevanje (pisni/ustni izpit)	10	Final examination (written/oral)
Drugo		Other

Reference nosilca / Lecturer's references:

- Achino, K. F., B. Toškan in A. Velušček 2017. Potentiality of intra-site spatial analysis and post-depositional processes: a Slovenian case study Resnikov prekop. Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu 34: 83-99.
- Čufar, K., W. Tegel, M. Merela, B. Kromer in A. Velušček 2015. Eneolithic pile dwellings south of the Alps precisely dated with tree-ring chronologies from the north. Dendrochronologia 35, no. [1]: 91-98.
- Tolar, T. in A. Velušček 2016. Comparing different sampling methods in order to reconstruct plant economies at the eneolithic lake dwelling site Stare gmajne, Slovenia. Documenta Praehistorica 43: 413-420.
- Toškan, B., K. F. Achino in A. Velušček 2020. Faunal remains mirroring social and functional differentiation?: the Copper Age pile-dwelling Site of Maharski prekop (Ljubljansko barje, Slovenia). Quaternary international 539: 62-77.
- Toškan, B., K. F. Achino in A. Velušček ur. 2020. Depicting the past of Balkan and Apennine peninsulas between Neolithic and Bronze Age: artefacts and ecofacts as means of functional differentiation and social stratification. Quaternary international 539.
- Turk, J. in A. Velušček 2013. Multidisciplinary investigations of the pile-dwellings at Ljubljansko barje (Slovenia). Quaternary international 294: 183-189.
- Velušček, A. 2014. Absolutna kronologija slovenskega neo- in eneolitika: prispevek za razpravo. V: Absolutno datiranje bronaste in železne dobe na Slovenskem. Znanstvena založba Filozofske fakultete: Narodni muzej Slovenije: 629-644. Ljubljana.
- Velušček, A. 2017. Kronološki odnos med lasinjsko kulturo in kulturo keramike z brazdastim vrezom v severovzhodni Sloveniji. Arheološki vestnik 68: 9-84.
- Velušček, A. 2016. Schatzkammer Pfahlbauten: das Laibacher Moor in Slowenien. V: 4.000 Jahre Pfahlbauten: 107-109. Ostfildern.
- Velušček, A. 2013. Datiranje arheološkega najdišča Maharski prekop na Ljubljanskem barju. Arheološki vestnik 64: 367-396.
- Velušček, A. ur. in avtor 2011. Spaha. Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 22. Ljubljana.
- Velušček, A. ur. in avtor 2009. Koliščarska naselbina Stare gmajne in njen čas: Ljubljansko barje v 2. polovici 4. tisočletja pr. Kr. Zbirka Opera Instituti archaeologici Sloveniae 16. Ljubljana.
- Velušček, A. ur. in avtor 2006. Resnikov prekop, najstarejša koliščarska naselbina na Ljubljanskem barju. Ljubljana.
- Velušček, A. ur. in avtor 2004. Hočevarica: eneolitsko kolišče na Ljubljanskem barju. Zbirka Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 8. Ljubljana.
- Velušček, A. in K. Čufar 2014. Kolišča na Ljubljanskem barju. Zbirka Opera Instituti archaeologici Sloveniae 30: 39-64. Ljubljana.
- Velušček, A., B. Podpečan, T. Tolar, B. Toškan, J. Turk, M. Merela in K. Čufar 2018. Črnelnik in Devce, novoodkriti najdišči iz bakrene dobe na Ljubljanskem barju Arheološki vestnik 69: 9-68.
- Velušček, A. in T. Tolar 2017. Vrhunski izdelek s predilnega vretena. Preteklost pod

mikroskopom: naravoslovne raziskave v muzeju. Narodni muzej Slovenije: 77-81. Ljubljana.